

Joanna Goodman: "Moja dužnost kao pisca je razotkriti istinu"

Autorica koja romanom "Dom za neželjene djevojčice" razotkriva kršenje ljudskih prava i nasilje nad djecom u kanadskim sirotištima, govori o tome kako je nastao ovaj potresni povijesni roman utemeljen na istinitim događajima, što ju je inspiriralo i zašto niti u jednom trenutku nije poželjela odustati od istine ma koliko ona šokantna, skandalozna i bolna bila

Njezin roman "Dom za neželjene djevojčice" punih je šest mjeseci držao vrh liste najprodavanijih naslova *The Globe & Maila*. U potresnoj priči kanadska autorica Joanna Goodman progovara o stvarnim povijesnim događajima iz pokrajine Quebec i životu svoje pokojne majke, o mračnoj prošlosti Kanade, o vremenu kada je donesen zakon prema kojem su djeca, čiji roditelji nisu u braku u Katoličkoj crkvi, uklonjeni iz obitelji i poslani u sirotište... U intervjuu za Feminu otkriva sve o tome kako je nastajao ovaj povijesni roman, o tuzi što njezina majka, čija ju je priča nadahnula, nije dočekala njegovo objavljivanje, ali i daje koristan savjet svima onima koji bi željeli napisati roman, ali se boje.

"Dom za neželjene djevojčice" emotivan je roman nadahnut životnom pričom vaše majke. Možete li otkriti koji je lik u romanu nastao po uzoru na vašu majku i što vas je potaknulo na pisanje ovu priče?

– Priča glavne junakinje Maggie temelji se na priči moje majke. Baš poput nje, i moja je majka odrasla u Montrealu. Njihovi su očevi bili bogati i obrazovani, a majke su dolazile iz siromašnih obitelji. Osim financijskih problema, vodile su i borbu sa svojim identitetom. Jezik u Quebecu mnogo je više od sredstva komunikacije i razumijevanja, on određuje i klasu i religiju. Francuzi su bili radnička klasa i katolici, dok su Englezi bili protestanti i predstavljali su bogatiji dio društva. To što je moja majka bila dijete iz "miješanog braka" snažno je utjecalo na njezino odrastanje, što je bila moja glavna inspiracija za ovaj roman.

Je li vaša majka imala priliku pročitati ovaj roman?

– Nažalost, ne. Preminula je prije no što sam ga napisala. Čitala je ranije verzije, dok sam pisala i mijenjala neke stvari u dogovoru s urednicima, ali nikad nije vidjela njegovu završnu verziju. Upravo to, što ona koja me najviše nadahnula da napišem ovaj roman, nije vidjela što je stvorila preko mene, u cijelom iskustvu pisanja i

objavljivanja ovog romana, ostavlja tužan i sjetan dojam.

Tijekom čitanja romana, kada govorite o trgovini sjemenom, primjećujemo metaforiku. Često ste spominjali da se osjeti neugodan miris. Znamo da je otac vaše majke imao istu takvu trgovinu!

- Naravno, trudnoća i odvajanje djeteta od glavne junakinje Maggie skriva metaforu. Elodie je njezino "sjeme" koje ona napušta i tada to sjeme raste u njezinoj odsutnosti. Elodie uporno želi procvjetati iako je ni život ni obitelj nisu dovoljno "zalijevali". Kada mi je majka prvi put rekla da je njezin otac poznat kao "čovjek od sjemena", spisateljica u meni istog se trenutka zaljubila u simboliku toga.

Kako ste se osjećali dok ste istraživali ovu priču? Sigurno ste otkriti mnogo ružnih, a možda i groznih životnih sudbina i priča. Pravi vrtlog emocija...

- Što sam više istraživala, to mi se više činilo da propadam u sve dublji i dulji ponor. Najviše me šokiralo zataškavanje istine, i to veoma uspješno. U ovaj skandal bile su upletene sve razine društva, od obitelji, liječnika i crkve pa sve do kanadske vlade. Gotovo nitko nije čuo za ovu sramotnu i skandaloznu priču, i čim sam otkrila dijelove, znala sam da moram sve to spojiti u jednu cjelovitu sliku. To je bila moja dužnost kao pisca, stanovnice Quebeca i Kanadanke.

Na koji dom mislite kada ga spominjete u naslovu romana? Dom kao sirotište ili dom kao obiteljski dom. Pitam vas to zato što je djeci koju napuste roditelji sirotište jedini pravi dom. Što mislite zašto poneki domovi nisu ono što bi zapravo trebali biti, mjesta puna ljubavi i razumijevanja?

- Riječ dom odlično se uklopila u naslov. Dom za neželjene djevojčice, ne samo u naslovu, nego i kroz cijeli roman simbolizira mjesto na kojem se osjećamo ostavljeno i nevoljeno. Naravno, kada govorimo o djeci i majkama koje ne prihvaćaju članovi njihove obitelji, od supruga, prijatelja do društva. Nažalost, mnogi domovi diljem svijeta nisu sigurna luka za njihove članove i to se nikada neće promijeniti. Zato je važno da se o takvim problemima stalno, ali i javno progovara. Primjerice, kada gledamo #MeToo pokret, usudila bih se reći da je cijeli svijet dom ili mjesto u kojem su djevojke i žene neželjene.

U romanu često ističete da se povijest ponavlja. To se vidi u mnogim obiteljima i njihovim međusobnim odnosima. Djeca često rade svojoj djeci ono što su njima radili njihovi roditelji. Zašto mislite da je tome tako?

- Voljela bih da znam odgovor na to pitanje. Kada gledam svoj život i svoje odluke, mogu reći da sam i sama mnogo toga napravila isto kao i moja majka - nastavila sam njezin posao, udala sam se za osobu koja je sličnog podrijetla kao i ona, zbog čega je moj suprug imao probleme s identitetom... I sada kada gledam svoju kćer, vidim kako postaje sve sličnija meni, sa svojim interesima, izborima i navikama. To su njezine sve njezine vlastite odluke! Pretpostavljam da nam se neke stvari jednostavno utisnu u

DNK i našu psihu, a mi često odrastamo s onime što je usađeno našim roditeljima.

Koje je vaše omiljeno mjesto za pisanje? Imate li neke stvari ili rituale koje morate napraviti prije nego što počnete pisati?

- Kava i sve vezano uz nju. Dajte mi veliku količinu kave i napisat ću vam roman. Budući da doma imam malu djecu, katkad je teško pisati u okruženju u kojem nemate mira i stalno morate nešto drugo obaviti. Zato volim otići na mjesta na kojima se mogu potpuno posvetiti svojim idejama.

Imate li savjet za one koji žele, ali se možda boje napisati roman? Što moraju znati?

Dvije stvari su ključne i zapravo su neka vrsta klišeja. "Ne odustaj" je prvi. Na stotine izdavača odbilo je pročitati moj rukopis i pružiti mi priliku njegovim objavljivanjem, ali me to nikada nije zaustavilo. Čak i kad sam za svoj roman dobila negativne komentare i kritike, nisam odustala. Samo sam nastavila pisati i odlučila sam da će tako biti sve dok se ne uspijem probiti kroz tu površinu. To je dio posla i ljudi koji žele pisati moraju imati debelu kožu. Drugi savjet je: "Upiši školu pisanja". Pohađala sam u nekoliko tečajeva kreativnog pisanja. Svaki mi je donio nova znanja, a na jednom sam dobila priliku upoznati svog urednika. Sve što radite s ljubavlju vodi vas prema cilju!